

#2
2015

Nytt från folkbildningen

Medlemmar:

ARBETARNAS BILDNINGSFÖRBUND

Bilda
Studieförbundet Bilda
för kyrka och samhälle

Folkuniversitetet

IBN RUSHD

medborgarskolan

NYTKERHETS RÅDGIVNING
BILDNINGSVERKSAMHET

sensus

Idrottsutbildarna

KULTURENS

Studieförbundet
Vuxenskolan

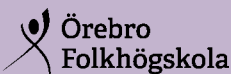
Hällefors
folkhögskola

Fellingsbro folkhögskola
ÖREBRO LÄNS LANDSTING

Kävesta folkhögskola
ÖREBRO LÄNS LANDSTING

Örebro
Folkhögskola

KARLSKOGA
FOLKHÖGSKOLA

AMATÖR-
TEATER-
SAMVERKAN ÖREBRO LÄN

Länsbiblioteket
Örebro Län

Folkbildningen viktig aktör i migrationens tid

Världen är inne i migrationens tidevarv, där uppemot 3 procent av jordens befolkning lever i ett annat land än där de föddes.

-Migranterna är här för att stanna. Om vi ska förstå samtiden måste vi se den i migrationen. Världen idag är konsekvensen av migrationen, både idag och i det förgångna.

Det slog Magnus Dahlstedt fast när han i samband med Örebro läns bildningsförbunds årsmöte var inbjuden att föreläsa under ett seminarium om inkludering i migrationens tid. Magnus är biträdande professor i etnicitet vid Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier vid Linköpings universitet.

Magnus tog upp traditionens bilder av Sverige och vad vi räknar till svenskhet.

-Det som vi ser som svenskhet idag är egentligen en ständig migration i det förgångna, och skapat i en dialog med andra.

"Tog skitjobben"

Han gav åhörarna en tidsresa i historien över hur det sett ut i Sverige, och kunde konstatera att folkvandringen funnits i alla tider. En tid på världen var vi själva ett utvandringsfolk, vilket skapade inhemska problem. På 1960 och 70-talet var arbetskraftsmigrationen hit en epok i vårt land.

-De tog skitjobb på den tiden, men det gav konsekvenserna till välbästand i Sverige.

Folkhemmets tid låter ju tryggt, men

hade också en bakgård, som exempelvis statens rasbiologiska institut, tvångsterilisering och hanteringen av tattare, menade Dahlstedt.

-Vissa saker har hänt på vägen, och som inte ska hända igen.

Nationsbyggandets tid i slutet av 1800-talet innehöll organisering och krav på reformer som gav grund för hur samhället byggdes. Ett folk, en nation, en kultur, ett språk och en religion.

-Det var den fantasi av gemenskap som föddes då. Det som vi idag kallar svenskt kommer inte att vara det i morgon, slog han fast.

Lära av varandra

Men som tidigare noterats, idag är världens folk i rörelse, och det innebär nya definitioner av svenskhet. I Magnus tankar handlar det om godhet, progressivitet, alltså en vilja att förbättra. Något som ger det varumärke som utgör det svenska av idag.

Sverige är redan ett mångkulturellt land i flera avseenden. Inte minst genom folkbildningen och föreningstraditioner

Folkbildningens potential är och blir en viktig roll för arbetet i migrationens tid, påpekade Magnus Dahlstedt.

med öppenhet, och att bejaka den fina tanken att skapa möten som är dynamiska och som vänder sig till alla.

Magnus framhöll också flera gånger folkbildningsorganisationerna som en stor potential, och som har en viktig roll att bland annat öppna upp med möten för ömsesidigt lärande.

-Vi måste skapa möten där vi och dom lär av varandra. Och där vi inte lär av dem, att bli mer som vi. De är del av vi. Vi måste skapa möten som inkluderar alla. Det låter så enkelt, men är så förbannat svårt att nå ut med, påpekade Magnus Dahlstedt under seminariet i Örebro.

Vi presenterar...

Kävesta Folkhögskola, landets kanske äldsta folkhögskola

Det började med en vinterkurs för pojkar. Sju år senare infördes en sommarkurs för flickor. Idag är Kävesta folkhögskola en väletablerad utbildningsbas med kulturprofil, både för män och kvinnor, cirka två mil söder om Örebro. En av de äldsta folkhögskolorna i landet.

Ursprungsbyggnaden. 1878 flyttade skolan in i det här skolhuset som idag används som skolmuseum.

Det var godsägaren Adolf Gabriel Coyer på Vrana Gård utanför Sköllesta som hemma på sitt gods höll den första kursstarten, 3 november 1873. En vinterkurs, enbart för pojkar och dit 71 ynglingar ansökt till studierna. 35 sökande från länet gavs plats, och medelåldern låg på 22 år.

Adolf Coyer hade dock satt upp en lång rad av villkor som skulle kunna styrkas för att bli antagen till den nydanande utbildningen till som det då hette, Örebro läns folkhögskola.

Landsortsynglingarna skulle prestera en egenhändigt skriven ansökan, uppvisa betyg från eventuella skolor, ha någorlunda god handstil, kunna läsa tydligt innantill, klara de fyra räknesätten med hela tal, de skulle vara konfirmerade och fyllt 18 men ej 30 år. Dessutom krävdes att de åtminstone deltagit i hårt kroppsarbete inom jordbruk och bergsbruk, eller annat yrkeskroppsarbete.

Nytt skolhus

Nog så bra med utbildning, men det framkallade misstänksamhet från lokalbefolkningen. Det fanns en oro över att "skolstudier skulle giva förakt för kroppsarbete och leda sönerna bort från gården", trodde man.

Godsägare Coyer var dock av annan åsikt. Han förespråkade skolidén i landsting och hushållssällskap med sån övertygelse att han utsatte sig själv för smädelse. Det var hängivenheten som drev honom, och han avstod arvode och skänkte skolan undervisningsmaterial.

1878 flyttades undervisningen till

ett nytt skolhus i Kävesta, för övrigt till byggnaden som idag rymmer skolmuseet, där finns förutom skolmaterial bland annat, fynd genom naturen. Samlingar av ägg, torkade växter, fjärlar och insekter.

Efter hand tillkom nya byggnader, och det skapades en liten "by" i byn, allt i lärandets anda och tecken. 1889 anlades rektorshuset, idag hantverks-huset. Gymnastikhuset som nu är konsthushuset kom till 1896, internatet byggdes 1907 och stora skolhuset uppfördes 1926.

Kvinnornas intåg

Tillbaka lite i tiden så kunde vi ju konstatera att pojkarna erbjöds vinterkurs. Men det skulle dröja fram till 1880 innan kvinnorna skulle släppas in i skolan, och då blev det inledningsvis på sommarkurser.

-Det var nog så att det på den tiden var viktigare att öka kunskapen hos männen. Kvinnor hade ju inte ens rösträtt ännu, påpekar nuvarande rektorn, Lisa Rosander.

Men det var inte givet att kvinnor skulle ges plats i folkhögskolan på den tiden. Det blev en livlig och hetsig debatt, men som ändade i att öppna upp Kävesta med en sommarkurs för kvinnor.

"Skolan är avsedd för unga kvinnor av olika samhällsklasser och vill ej mindre uppfostra än undervisa", uttryckte Gunnar Norlander saken om kvinnointrädet på skolan. Så var då kvinnorna godkända för undervisning i Kävesta och skolan drevs då istället

under namnet, Örebro läns folkhögskola och lantushållsskola.

Nytt namnbyte

1955 tar landstinget över skolan som huvudman och det blir åter namnbyte, nu till Kävesta folkhögskola. Senare under 1970 och -80 talet börjar undervisningen ta nyare former och blir mer och mer kulturinriktad. Landstinget förordar och bestämmer att skolan ska ha en tydlig kulturprofil.

Att det blivit så var något som intresserade besökare nyligen lade märke till under en rundvandring på den årligen återkommande Kävestadagen. Dagens profilkurser är danslinjen, konst- och formgivninglinjen och musiklinjen, med sökande från hela landet.

Därutöver finns den allmänna linjen, där man kan läsa in grundläggande behörighet för högre studier, men även där ha vissa tillval. Språkåret pågår och på Kävesta erbjuds personer med svenska som andra språk att förbereda sig för fortsatta studier på allmän linje.

-Folkhögskolan är, och skall vara, en mötesplats för alla, påpekar rektorn Lisa Rosander.

Vad finns kvar idag av skolans grundtanke från starten 1873?

-Själen och känslan. Men också att vi finns på samma plats där det en gång började.

Något annat som du känner är viktigt och som du vill förmedla som en ledstjärna för "din" skola?

-Att se varandra, ta del av varandras kunskaper, men också att se sitt eget värde. Att förstå att man är unik, och ska lära för sin egen skull, poängterar Lisa Rosander.

Kävesta idag

- Totalt studerar 170 elever på Kävesta.
- Idag finns 69 internatplatser på skolan.
- Skolan anordnar konserter och andra framträdanden både på skolan och andra platser.
- Under 2015-17 kommer ett musikens hus att byggas.
- Under innevarande år undersöks möjligheten att bygga ut danslinjens lokaler.

Det finns mycket själ och känsla på den här skolan, säger rektorn Lisa Rosander, som är den tionde rektorn i rektorsliggaren.

Pristagare av Örebro läns bildningsförbunds förtjänstecken för ett mångårigt och hängivet folkbildningsarbete, från vänster Zaid Ogbazghi, Susanne Grundström, Lars Berge Kleber, Tryggvi Adalsteinsson och Bengt Wentzel.

Två arrangörsföreningar i Örebro län slås samman till en

Arrangörsföreningarna Kulturhuset och Scenit är efter årsmötet 27/4-2015 en gemensam organisation, Scenit. Organisationen ska bland annat jobba för att utveckla förutsättningar för unga arrangörer i hela Örebro län.

Studieförbundet Vuxenskolan tar över ordförandeskapet och basen för verksamheten i Örebro kommun är Kulturhuset. Den nya föreningen består av alla studieförbund i Örebro län och är ett Sverigeunikt samarbete mellan studieförbunden.

– Detta kommer bli ett roligt, hårt och inspirerande arbete hur vi alla studieförbund i länet tillsammans kan driva arrangörsföreningen Scenit, säger Björn Brunnberg, verksamhetschef på Studieförbundet Vuxenskolan.

Kontaktperson: Björn Brunnberg, Verksamhetschef SV Örebro, Tfn: 070-855 39 12, Siavash Vatanijal, Verksamhetschef Scenit, Tfn: 070-666 91 54

Glädjande nyhet i vårbudgeten

Regeringen föreslog i vårbudgeten att studieförbunden skulle få möjlighet att anordna aktiviteter för asylsökande redan under asyltiden. Det gäller insatser för att stärka kunskaper i svenska och kunskaper om det svenska samhället samt främja deltagande i samhällslivet.

Satsningen gäller asylsökande och personer som fått uppehållstillstånd men som fortfarande bor kvar på anläggningsboende. Enligt siffror från Migrationsverket (maj 2015) handlar det om ca 86 000 personer i Sverige

Folkbildningsrådets styrelse har beslutat att fördela totalt 30 miljoner kronor till studieförbunden för att stärka asylsökandes kunskaper i svenska. Fördelningen bygger på studieförbundens uppgifter om planerad verksamhet. Beslutet gäller under förutsättning att riksdagen i mitten av juni godkänner regeringens budgetförslag.

–Det här har vi väntat på. Genom folkbildningen har samhället enorma möjligheter att förbereda massor av människor för en bra framtid i Sverige, konstaterar Björn Brunnberg på Studieförbundet Vuxenskolan Örebro län. SV kommer att fortsätta med sitt arbete på flyktingförläggningarna i Ställdalen och Åsbro. I Åsbro genomförs bland annat undervisning i svenska med närmare 20 timmar i veckan.

–Vi ser nu fram emot att kunna fortsätta vårt arbete, och göra det ännu bättre med mer resurser, säger Björn Brunnberg.

På gång...

Kolmilocirkeln igång

–Varför gå på gym när man kan känka stockar, menar Lars-Göran Holmström, cirkelledare på SV i samband med att vårens studiecirkel i kolning startades. För 19:e gången ska det i år tändas kolmila i Hjälmåsäter. SV har en viktig huvudroll för att nya "kolare" ska kunna rekryteras. Det sker i cirkelform med bland annat planering och resning av milan. Lars-Göran Holmströms uttalande bygger på vetenskapen att många ungdomar går på gym, men att det faktiskt kan vara lika bra träning att bära virke och resa en mila. Ett önskemål är förstås att kunna sänka medelåldern bland dem som ska föra kolartidningen vidare. Milan i Hjälmåsäter beräknas tändas i september/oktober.

Lustspel på Verners backe

Det kommer att bjudas sommarteatrar vid Hallsbergs hembygdsgård på Verners backe i juli. Folklustspelet som handlar om vådan att förhastat sig har döpts till "Em@ail & Kärlek". Hur ska det gå för mjölkbonden och ungarholger Holger Andersson när han ska hyra ut det ombyggda höns huset till turister? Det uppstår förstås förvecklingar kring e-mejl och kärlek med försäkringar, uthyrning och turism när kvinnorna anländer till Holgers hemman. Premiär blir det den 18 juli, och totalt ges sex föreställningar. Biljetter kan köpas på www.nortic.se eller på biblioteket i Hallsberg, samt på facebook via Rod Cansby.

Barnberättelser blev bok

Drygt 90 barn från skolorna i Vintrosa, Garphyttan och Latorp har nyligen gett ut en egen bok med egna historier under titeln "Barn berättar". Det är föreningen Lindanda barn och ungdom som i ett läs- och skrivprojekt står bakom utgivningen. Syftet är att öka intresset för läsning och skrivning i svenska bland unga. Projektet är också ett exempel på hur föreningen arbetar med integrationsfrågor, där man vänder sig till olika skolor runt Örebro. Allt sker i ett samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan.

Ljusnarsberg höjer bidragen

Ljusnarsbergs kommun får väl anses som ett föredöme av länets kommuner när de aviserar en höjning av bidragen till studieförbunden, för 2015. En rejäl sådan dessutom.

Tidigare har kommunens insats legat på 92 000 kronor, men nu blir det en höjning med hela 41 %. Detta innebär att årets bidrag landar på 130 000 kronor.